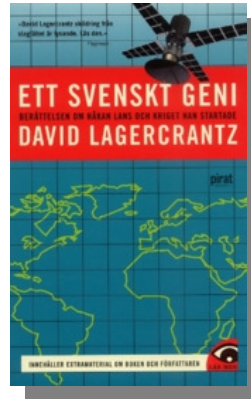


Jag har läst

Ett svenskt geni - Berättelsen om Håkan Lans och kriget han startade

Av David Lagercrantz (2006) Piratförlaget
45 kronor på Bokus

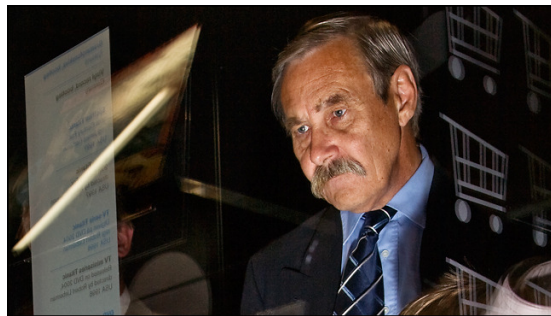


Om någon tror att världen öppnar sina armar för de nyskapande genierna (som jag trodde innan jag läst boken) så tar vi tydligen enormt fel. Det som uppfinnaren och geniet Håkan Lans upplevde vill man knappast önska sin värsta fiende.

Håkan Lans är idag 64 år, gift med Inga och bor i Saltsjöbaden. Som barn var han ovanligt intresserad av teknik, en ”nörd” skulle vi kanske säga idag. Jag knycker lite sammanfattning från Sveriges Radios information om sommarpratarna 2010, där Håkan pratade den 31 juli¹.

”Sveriges största uppfinnare i modern tid. Står bakom en tidig version av datormusen och är upphovsman till ett satellitnavigeringssystem för båtar och flyg som används över hela världen. Har också utvecklat ett färggrafiksystem för datorer. Befinner sig i segdragna internationella rättstvister till följd av sina uppfinningar.

Väckte uppmärksamhet redan som 18-åring genom att bygga en ubåt som kunde dyka ner till 100 meters djup.”



Anledningen till att jag började läsa boken var att David Lagercrantz, som är medförfattare till boken om Zlatan (som jag inte tänker läsa) blev intervjuad på radion i något sammanhang då jag ”råkade” lyssna. Eftersom jag sett ett mycket intressant TV-program om Håkan Lanz i *Uppdrag granskning*², för flera år sedan (år 2007) blev jag nyfiken på boken.

Lagercrantz första bok om uppfinnaren publicerades år 2001 men, som han skriver i förordet ”*Jag förstod att det värsta som hänt hade skett efter att boken gavs ut. Den starkaste storyn var inte skriven.*” Därför utvecklade han boken och skrev till några kapitel. Nu gavs den ut år 2006. Sen dess verkar det också hända en del. Bland annat ska boken bli en högbudget film³.

Det säger Zoula Pitsiava, producent på Strix Drama som köpt rättigheterna till David Lagercrantz bok ”Ett svenskt geni – berättelsen om Håkan Lans och kriget han startade”.

¹ <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2071&artikel=3713719>

² http://svt.se/2.67662/1.797608/sa_gjorde_vi_reportaget_om_hakan_lans

³ http://www.nyteknik.se/nyheter/innovation/forskning_utveckling/article3100259.ece .

Håkan Lans liv är en story om David mot Goliat, den lille uppfinnaren mot de stora internationella företagen som gör allt för att komma över hans uppfinning, säger Zoula Pitsiava till Ny Teknik.

När man googlar på Håkan Lanz finns hur mycket intressant material som helst, exempelvis att material till Håkan Lanz-filmen blev stulen, se

http://www.nyteknik.se/nyheter/innovation/forskning_utveckling/article3100345.ece

Att en forskare kan bli så illa behandlad, kränkt, osynliggjord och bedragen som Håkan Lans blivit är helt otroligt. Lika otrolig är hans mångåriga kamp för upprättelse.

Håkan Lans ägnade hela sitt liv åt sin forskning, ibland dag och natt. Så ytterligare en beundransvärd och otrolig person i sammanhang måste vara hans hustru Inga, som måste ha stått ut med mycket. Håkan hade tydligen ingen känsla för ordning omkring sig. Han kunde slarva med mat och sömn. Men han tog sig tydligen tid att vara med familjen på helgerna. Då kunde de ge sig iväg till skärgården, eller resa någonstans. Men om man frågade honom vart de skulle, så vände han sig till Inga och frågade. Det är svårt att få en uppfattning om han är socialt kompetent eller inte. Det verkar som om han är det. Författaren beskriver honom som en humoristisk, mycket positiv personlighet, men som inte var intresserad av meningslös social samvaro. När han däremot hade ett syfte med samtalet var han mycket taktisk och strategisk, en förmåga han tvingades använda många gånger under alla de rättsprocesser han hamnade i.

Storföretagen i USA och andra länder försökte stjäla hans patent och uppfinningar av två skäl. Det ena var att hans uppfinningar, både när det gällde färggrafiken till datorer och det satellitstyrda navigationssystemet, handlade om enorma summor, miljarder. Det andra var att navigationssystemet hotade redan etablerade och vinstgivande intressen. USA verkar ha varit en extremt gangsteraktig motpart. De juridiska turerna var enormt omfattande, krångliga och genomsyrade av bedrägerier, både från Håkans egna juristers sida och från företagens. Håkan fick till och med en vakthund av SÄPO eftersom han var hotad till livet. Hans liv verkar ha varit som den värsta agentromanen.

Jag vill citera några rader i slutet av boken, som faktiskt är riktigt skrämmande:

”För varje år lämnas allt färre patentansökningar in, och det är givetvis bara följdriktigt. Drivkraften att satsa på forskning och utveckling minskar när företagen stjälar alltmer aggressivt, då juristerna som försvarar dem agerar hänsynslöst, spionorganisationerna arbetar för de multinationella företagen och då domstolarna tar protektionistiska hänsyn, eller ger rätten åt den som har störst plånbok.” (sid. 261)

Det gläder mig enormt att vindarna verkar ha vänt för honom nu och jag ser verkligen fram mot att få se film och dokumentär som är på gång.

Författaren

Om jag blev oerhört imponerad av Håkan Lans som uppfinnare och tålmodig kämpe och hans hustru som minst lika tålmodig livskamrat, så är det faktiskt inget emot min stora respekt och min starka beundran för David Lagercrantz insats som författare. Han har satt sig in i de krångliga tekniska och juridiska problemställningarna, läst stora högar av juridiska och tekniska dokument (*”stundtals tråkigt”*, beskriver han själv) och beskriver allt på ett sätt som gör att till och med jag, som är teknisk och juridisk analfabet, känner nöje av att läsa och någorlunda förstå, åtminstone tro mig förstå. Dessutom lyckas han göra boken enormt spännande. Jag kunde inte lägga den ifrån mig. Författaren har också skrivit en bok om Alan Turing, datorns ”fader”, *”Syndafall i Wilmslow”*. Den ligger och väntar på läsning nu. Dessutom har han skrivit ett antal romaner som jag inte heller har läst.